

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/14199
GK: 157

Sayı : B.13.SGB.0.13.00.00-610- 1671
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7/14199)

034630

05 Temmuz 2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 10/05/2010 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/14199-22838/47014 sayılı yazınız.

Adana Milletvekili Prof. Dr. Nevin Gaye ERBATUR'a ait 7/14199 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımızca incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler ekte sunulmaktadır. Bilgilerinize arz ederim.

Ömer DİNÇER
Bakan

EK : 1 yazı

İnönü Bulvarı No:42 Emek 06520 Ankara
Tel : 0312 212 20 72 – Faks : 0312 215 18 00
www.csgb.gov.tr

İrtibat : E. YARDIMCIEL Memur
Tel : 296 64 39
e-mail : eyardimciel@csgb.gov.tr

**ADANA MİLLETVEKİLİ PROF. DR. NEVİN GAYE ERBATUR'UN 7/14199 ESAS
NO'LU YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP**

Sosyal koruma, temel risk ve ihtiyaçlardan kaynaklanan düşük yaşam standartlarına ya da yaşam standartlarının gerilemesine karşı koruma sağlamak için toplumun kamusal ve toplu önlemler aracılığıyla bireylere ve ailelerine sağladığı yardımlar olarak tanımlanmaktadır. Sosyal koruma, sosyal riskler karşısında insanları korumak amacıyla tasarlanmış sistemlerinin tümü olarak nitelendirilmektedir. Sosyal yardımlar sosyal koruma kesimlerinin gıda, barınma, giyecek, yakacak gibi temel ihtiyaçlarının karşılanması, eğitim-sağlık gibi toplumsal hizmetlerden toplumun diğer kesimleri gibi faydalanması amacıyla yönelik maddi ve ayni yardımları içermektedir.

Ülkemizde sosyal yardım faaliyetlerini en kapsamlı şekilde yürüten Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü 3294 sayılı Kanun ile oluşturulan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu kaynaklarıyla sosyal güvencesi olmayan yoksul vatandaşlarımızın temel ihtiyaçlarının (gıda, yakacak, barınma, sağlık, eğitim gibi) karşılanmasına yönelik sosyal yardım uygulamaları ile çalışabilir durumda bulunan vatandaşlarımızın üretken hale getirilmesi yönünde proje destekleri vermektedir.

Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü tarafından Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonundan 01/01/2009-31/12/2009 faaliyet döneminde aktarılan kaynağa ilişkin tablo aşağıda yer almaktadır.

GİDERLER	TL
Periyodik Transfer	459.982.200,00
Sağlık Transferi	1.996.210,00
Eğitim Transferi	645.837.112,77
Proje Transferleri	192.230.005,69
Aile Destek Transferleri	438.081.220,83
Gıda Yardımları	378.953.254,08
Barınma Yardımları	50.001.966,75
Kömür Yardımları	9.126.000,00
Özürlü Destek Transferi	1.206.479,52
Sosyal ve Özel Amaçlı Transferler	36.559.785,00
Afet destekleri	4.115.057,00
Aşevleri	8.653.495,00
Diğer	23.791.233,00
Başbakanlık TOKİ Transferleri	100.000.000,00
Diğer Giderler	5.307.579,59
Şartlı Nakit Transferi	483.838.127,15
Şartlı Nakit Sağlık Transferi	138.781.038,81
Şartlı Nakit Eğitim Transferi	345.057.088,34
Genel Toplam	2.365.038.720,55

Türkiye’de, sosyal koruma alanında son dönemde bir çok önemli gelişme kaydedilmiş olup sosyal koruma harcamalarının GSYH’ya oranında yıllar itibarıyla önemli bir artış görülmektedir. Önergenizde sosyal koruma harcamalarının GSHY’ya oranı yüzde 11 olarak belirtilmekteyse de 2010 yılı programında da ifade edildiği üzere sosyal koruma harcamalarının GSYH’ya oranı 2002 yılında yüzde 6,3, 2009 yılında yüzde 8,3 olup bu oranın 2010 yılında yüzde 8,6’ya yükselmesi öngörülmektedir.

2002 yılı sonrasında sosyal koruma alanında uygulamaya konulan başlıca yenilikler şunlardır:

2003 yılından itibaren; muhtaç durumdaki ailelere, çocuklarını düzenli olarak sağlık kontrollerine göndermeleri ve çocukların ilk ve orta öğretimlerine devam etmeleri şartıyla düzenli olarak sosyal yardım verilmeye başlanmıştır (Şartlı Nakit Transferi Programı).

2003 yılından itibaren ilköğretime devam eden öğrencilere, 2006 yılından itibaren ise tüm ortaöğretim öğrencilerine ücretsiz kitap dağıtımı uygulamasına başlanmıştır.

2005 yılından itibaren Yeşil Kart kapsamındaki nüfusun ayaktan tedavi masrafları ile bu tedavi kapsamındaki ilaç masrafları karşılanmaya başlanmıştır.

2006 yılından itibaren özel eğitim alması gereken tüm özürlü çocukların bu hizmeti almalarını sağlamak amacıyla bu çocukların özel eğitim giderleri Milli Eğitim Bakanlığınca karşılanmaya başlanmıştır.

2006 yılından itibaren muhtaç durumdaki özörlöölere bağlanan aylığın tutarı, kişinin özür oranına göre eski tutarın iki veya üç katı olmak üzere artırılmıştır.

2006 yılından itibaren özörlöölü ve ona bakmakla yükümlü kişi muhtaç durumdaysa özörlöölüye bakmakla yükümlü kişiye bir asgari ücret tutarında aylık bağlanması uygulamasına başlanmıştır.

2006 yılından itibaren özörlöölere yönelik kurumsal bakım hizmetlerinin, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumundan ruhsat alan gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşları tarafından da verilmesi uygulanmasına başlanmıştır. Özel bakım merkezlerine bu hizmet karşılığında özörlöölü başına iki aylık net asgari ücret tutarında ödeme yapılmaktadır.

2008 yılında Genel Sağlık Sigortası (GSS) uygulamasına geçilmesiyle 18 yaşın altındaki tüm nüfusun sağlık masrafları GSS kapsamında karşılanmaya başlanmıştır.

Yukarıda belirtilen yeni uygulamaların yanı sıra mevcut uygulamaların nitelik ve niceliği de geliştirilmektedir. Bu kapsamda;

Korunmaya muhtaç çocuklara sunulan kurum bakım hizmeti, koğuş sisteminden oda ve ev sistemine dönüştürölmektedir.

Özürlöölere yatılı ve gündüzlü kurumsal bakım hizmeti sunulan bakım ve rehabilitasyon merkezlerinin sayısı artırılmaktadır. 2006 yılında bu merkezlerin sayısı 66 iken 2009 yılında 72 olmuştur. 2010 yılı Yatırım Programında 24 adet yeni merkez inşaatına yer verilmiştir.

Toplumla bütünleşme sorunları yaşayan sosyal kesimlerin bu sorunlarının giderilmesine yönelik hizmetler sunan toplum merkezlerinin sayısı artırılmaktadır. 2006 yılında bu merkezlerin sayısı 66 iken 2009 yılında 86 olmuştur. 2010 yılı Yatırım Programında 26 adet yeni merkez inşaatına yer verilmiştir.

Sosyal koruma alanında atılan bu yeni adımlar, yoksulluk riski altında bulunan kesimlerin bu riske karşı korunması ve yoksulluk oranının azaltılması yönünde önemli gelişmeler kaydedilmesinde etkili olmuştur. Nitekim 2002 yılında gıda dışı yoksulluk oranı yüzde 27 iken 2008 yılında bu oran yüzde 17,1'e düşmüştür.

Önümüzdeki dönemde de sosyal koruma alanında yeni gelişmeler öngörölmekte ve bunlara bağlı olarak sosyal koruma harcamalarının GSHY'ya oranının artacağı tahmin edilmektedir. Bu kapsamda, sosyal korumaya ilişkin olarak 2010 yılı Programında yer alan öncelik ve tedbirler şunlardır:

Çalışabilir durumdaki yoksun kişilerin işgücüne katılımını artırmaya yönelik özel programlar geliştirilecektir. Sosyal yardım başvurusu yapan ve çalışabilir durumdaki kişilere meslek edinme, rehberlik, toplum yararına çalışma gibi imkanlar sunulmasına yönelik olarak "Sosyal Yardım Sisteminin İstihdam ile Bağlantısının Kurulması ve Etkinleştirilmesi Eylem Planı" Nisan 2010'da hazırlanmış ve uygulamaya konulmuştur.

Beşeri sermayeyi güçlendirmeyi ve toplumsal bütünleşme sürecine destek olmayı hedefleyen Sosyal Destek Programı (SODES) yaygınlaştırılacaktır. Bu çerçevede, 2010 yılında, Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamındaki iller ile Doğu Anadolu Projesi kapsamındaki illerde uygulanmakta olan SODES'in, sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyinin düşük ve toplumsal bütünleşme ihtiyacının yüksek olduğu illerde de uygulamaya konulması öngörülmektedir.

Korunmaya muhtaç çocuklar için alternatif bakım modelleri desteklenecektir. Bu kapsamda, korunmaya muhtaç çocuklardan ailesinin yanında bakılanların sayısının artırılması, söz konusu çocukların ailelerinin gelir düzeyinin artırıcı projeler ve gerek aynı gerekse nakdi yardımlar yoluyla desteklenmesi, ailesi yanında bakımı mümkün olmayan çocuklara verilen kurumsal bakım hizmetinde ise sevgi evi ve çocuk evleri modelinin yaygınlaştırılması öngörülmektedir.

Özürliülerin ekonomik ve sosyal hayata katılımlarının artırılması için sosyal ve fiziki çevre şartlarının iyileştirilmesine yönelik çalışmalar hızlandırılacaktır. Bu amaca yönelik faaliyetleri içeren Ulaşılabilirlik Eylem Planı üzerindeki çalışmalar, Özürliüler İdaresi Başkanlığının koordinasyonunda devam etmektedir.

Yalnız yaşayan yaşlıların günlük ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik destek hizmetleri geliştirilecektir. Bu kapsamda, yalnız yaşayan yaşlıların günlük ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için yaşlılara evlerinde temizlik, günlük bakım, alışveriş gibi konularda destek verilmesi ve halen belediyeler tarafından verilmekte olan bu tür hizmetlerin yaygınlaştırılması öngörülmektedir.

Yaşlılara yönelik kurumsal bakım hizmetleri geliştirilecektir. Bu çerçevede, yaşlılara yönelik yatılı ve gündüzlü bakım hizmetlerinin sunulduğu kuruluşların sayısının ve niteliğinin artırılması öngörülmektedir.

2010 yılı Programında yer alan söz konusu tedbirlerin uygulamaya konulmasıyla birlikte sosyal koruma harcamalarının GSYH'ya oranının artması ve gelişmiş ülkeler seviyesine yaklaşması beklenmektedir.

